

Europski strukturni i investicijski fondovi u funkciji integriranog lokalnog ruralnog razvoja

Stručni skup

OPSTANAK NA BANOVINI

Hrvatska Dubica, 28.09.2020.

Sjetimo sepomoć EU Republici Hrvatskoj – 3 uvodne faze

- Povijest odnosa Republike Hrvatske i Europske unije (EU) datira od vremena njezina međunarodnog priznanja.
 - I. razdoblje, koje obuhvaća 1990-te, obilježeno je humanitarnim aspektom pomoći – od 1991. do 2000. pomoć EU Hrvatskoj iznosila je uk. 382 milijuna eura
 - II. razdoblje, od 2001. do 2004., odnosi se na korištenje programa CARDS, to je razdoblje od potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju do dobivanja statusa kandidata za punopravno članstvo u EU
 - III. razdoblje počinje s korištenjem pretpristupnim programima PHARE, ISPA, SAPARD (2004.-2005.) te IPA programom (2007.-2013.) i traje do ulaska Hrvatske u EU

FONDOVI EU U OKVIRU ODNOSA EU-HRVATSKA

Pregled ukupnih iznosa pomoći EU za RH (2000.-2013.)

1	CARDS	UKUPNO: 262 milijuna €
2	Phare	UKUPNO: 167 milijuna €
3	ISPA	UKUPNO: 60 milijuna €
4	SAPARD	2006.: 25 milijuna €
5	IPA	UKUPNO (2007.-2011.): 748,5 milijuna €

PRIJELAZ PREMA ČLANSTVU U EUROPSKOJ UNIJI

FP 2000.-2006.

CARDS

PHARE

ISPA

SAPARD

FP 2007.-2013.

IPA (*Instrument predpristupne pomoći, 5 komponenti*)

I. Tranzicija i jačanje institucija

II. Prekogranična suradnja

III. Regionalni razvoj
(a) promet; (b) okoliš;
(c) regionalna konkurentnost

IV. Razvoj ljudskih resursa

V. Ruralni razvoj (IPARD)

FP 2014.-2020.

Europski socijalni fond (ESF)

Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)

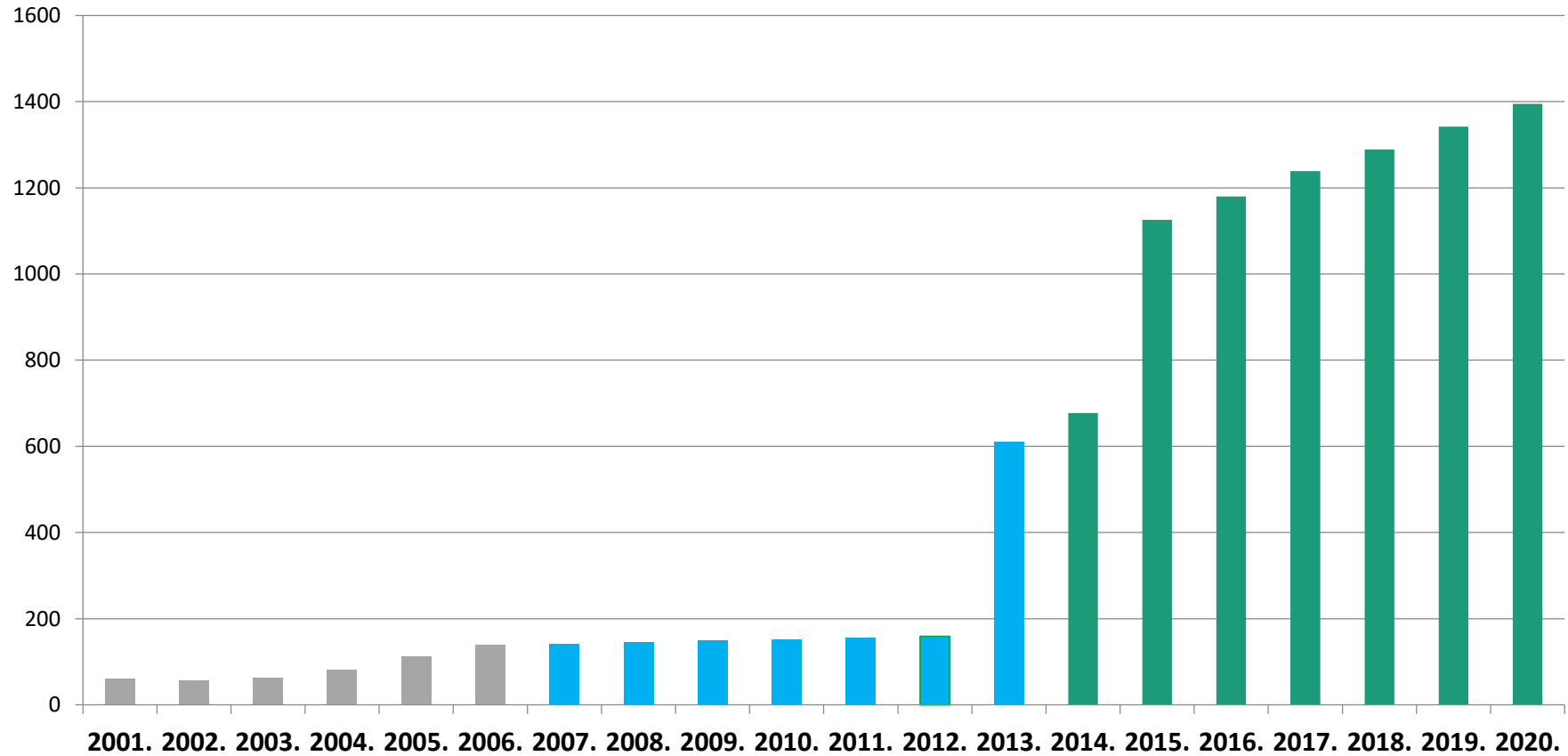
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)

Europski socijalni fond (ESF)

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

EU fondovi svih generacija

Sredstva iz EU fondova (mil. Eur)

Strateški okvir – intervencijska logika

- **Sporazum o partnerstvu (između RH i Europske komisije)** predstavlja okvir za korištenje sredstava (2014.) putem 4 Operativna programa, a kojima postiže doprinos 11 tematskih ciljeva EU 2020

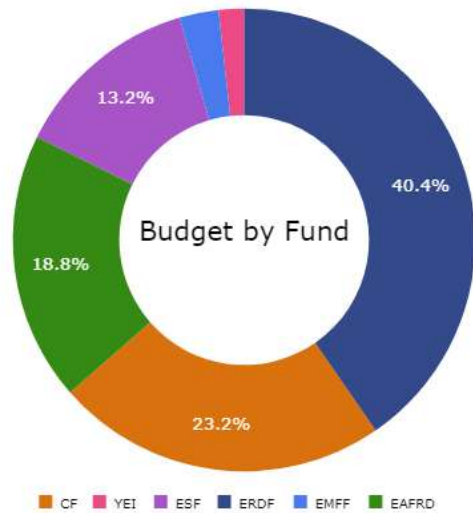

Europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF) za RH 2014.-2020.

ESIF 2014.-2020.	Operativni programi	EU alokacija EUR	HR sufinanciranje EUR	Ukupno EUR
1. Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	Operativni program Konkuretnost i kohezija	4.321.499.588	762.617.633	5.084.117.221
2. Kohezijski fond (KF)		2.559.545.971	451.684.602	3.011.230.573
3. Europski socijalni fond (ESF)	Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali	1.516.033.073	255.856.932	1.705.712.861
4. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	Program ruralnog razvoja	2.026.225.500	357.000.000	2.383.225.500
5. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	Operativni program za pomorstvo i ribarstvo	252.643.138	100.033.514	352.676.652
UKUPNO		10.675.944.270	1.927.192.681	12.536.962.807

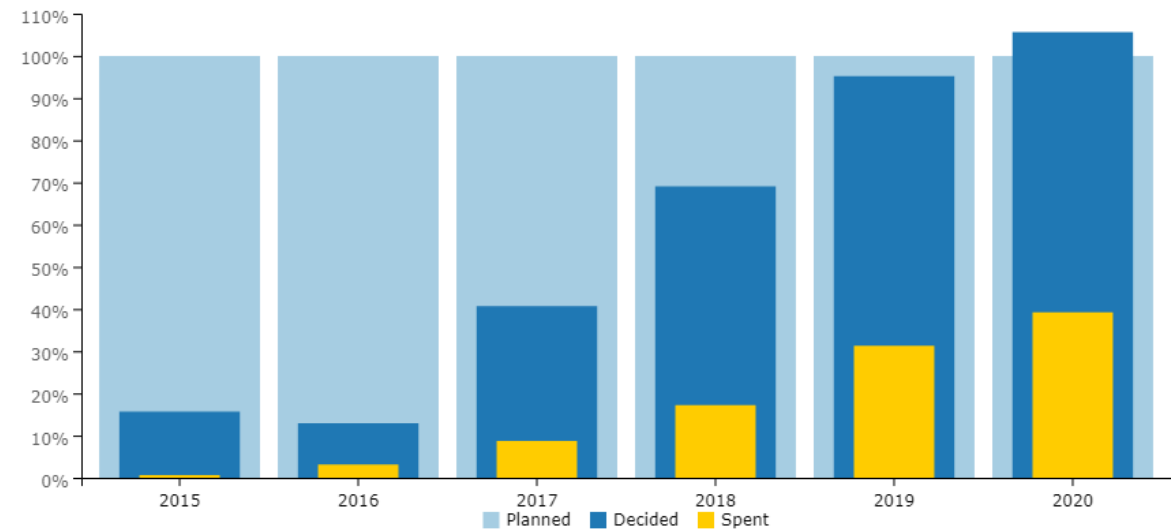
EUROSTAT - ESIF RH 2014.-2020.

ESIF 2014-2020: Croatia Budget by Fund, EUR (daily update)

Refresh Date: 25/09/2020

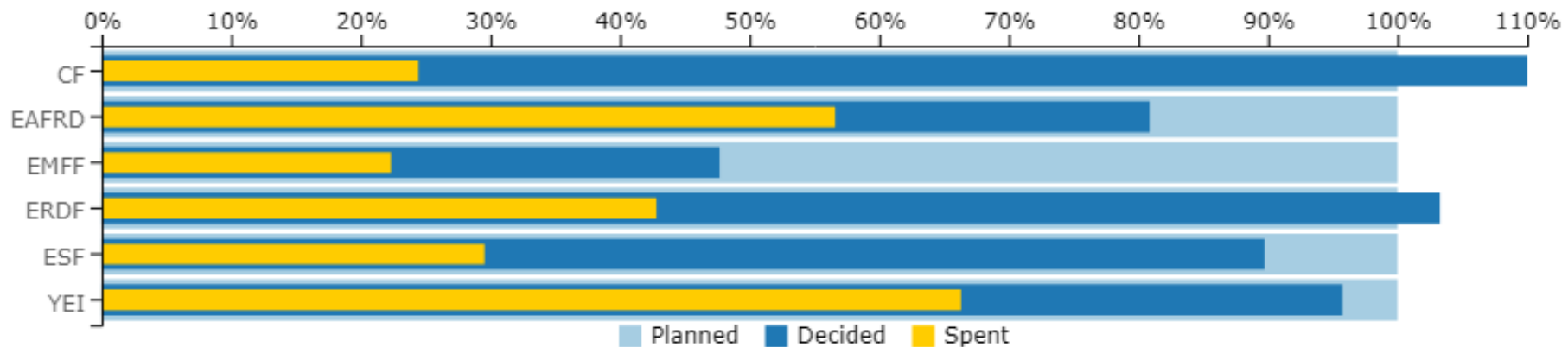
ESIF 2014-2020: Implementation Progress (total cost) for Croatia

Period Covered: up to 30/06/2020

Refresh Date: 25/09/2020

ESIF 2014-2020: Implementation by Fund for Croatia, (Total Cost) % of Planned

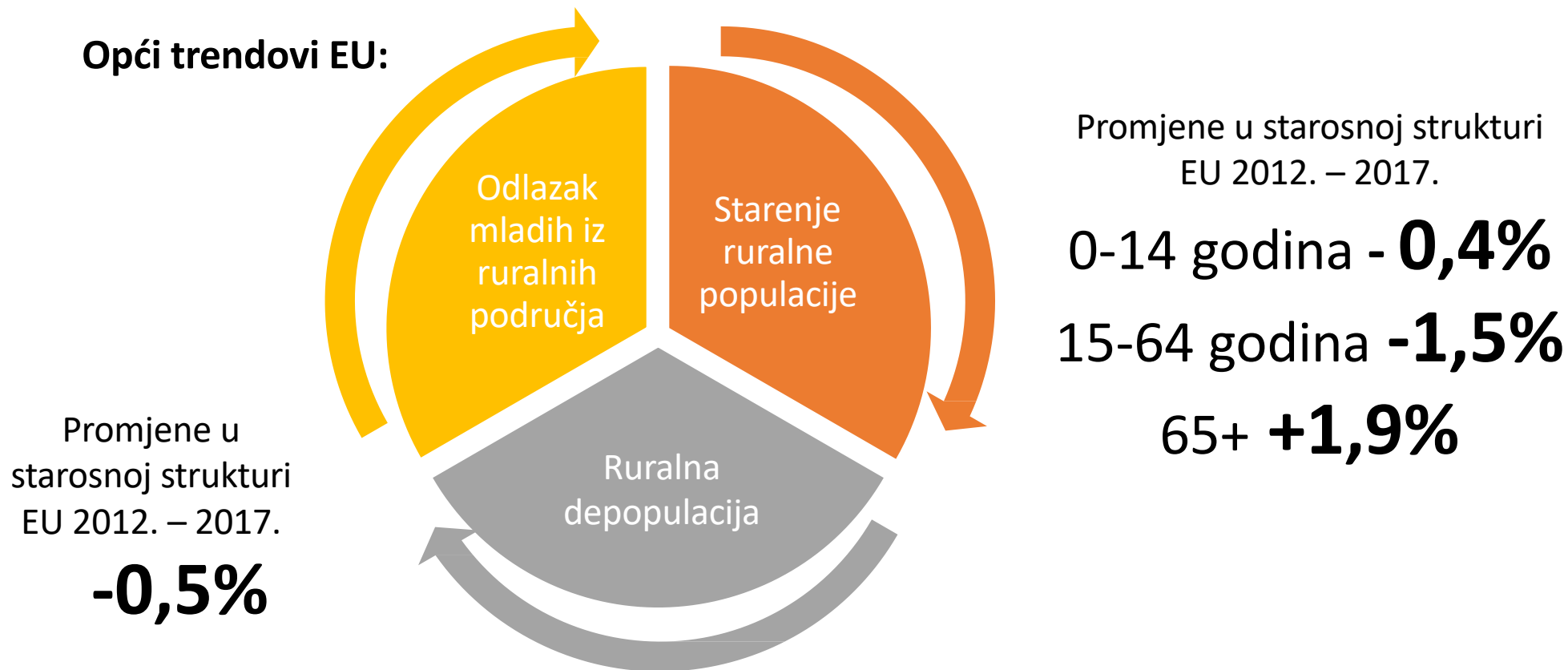

Period Covered: EMFF: 31/12/2018, EAFRD: 31/12/2019, ERDF, YEI, ESF, CF: 30/06/2020

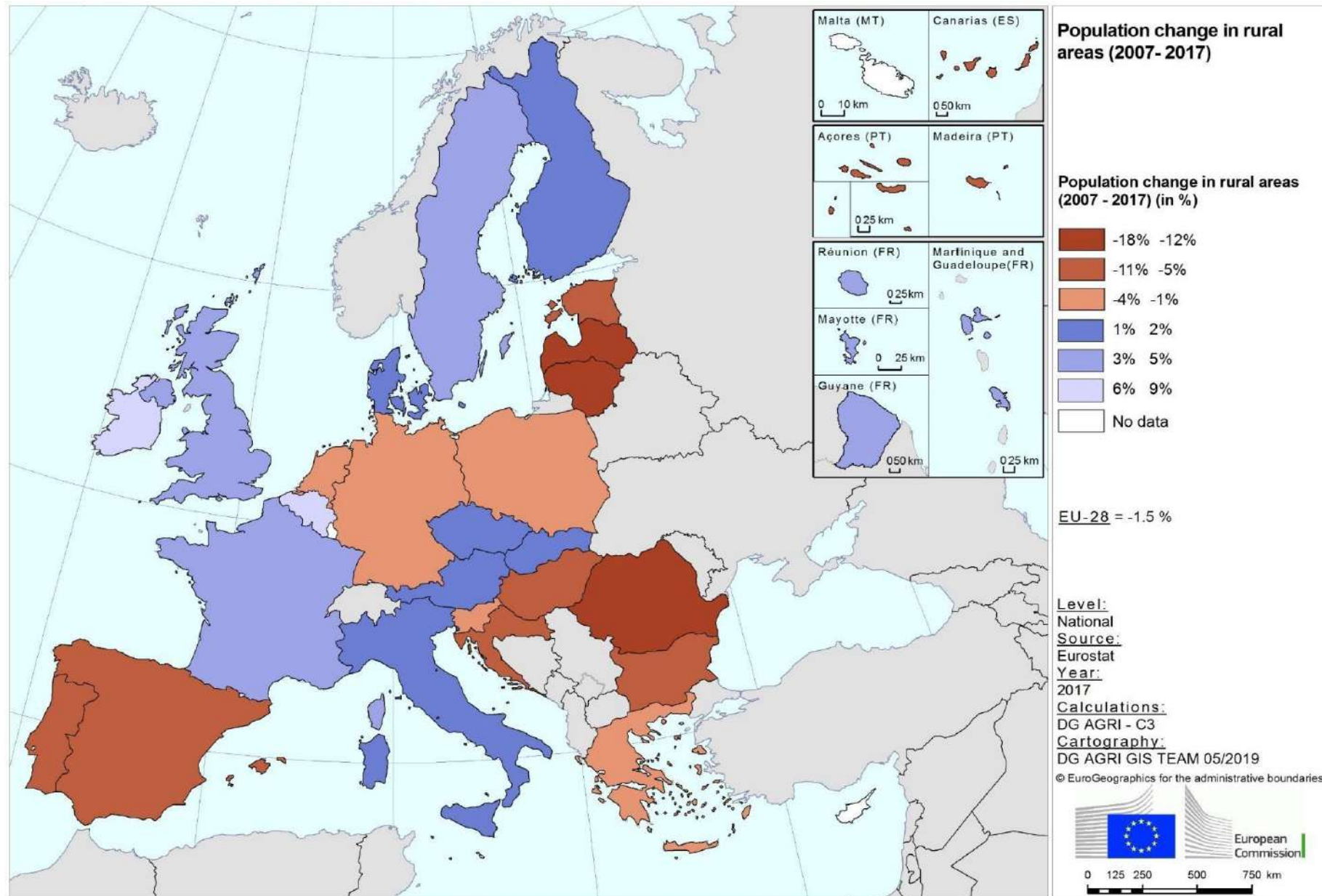
Refresh Date: 25/09/2020

No....vratimo se na temu...

Zašto je depopulacija i zadržavanje mladih u ruralnim područjima ključno i za Europsku uniju:

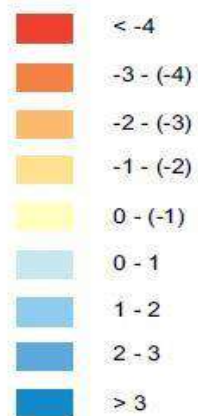
Važan je nacionalni kontekst...

Važan je nacionalni kontekst...

Population change in predominantly rural regions, 2001-2011

Average annual population change in rural
Local Administrative Units (%), 2001 - 2011

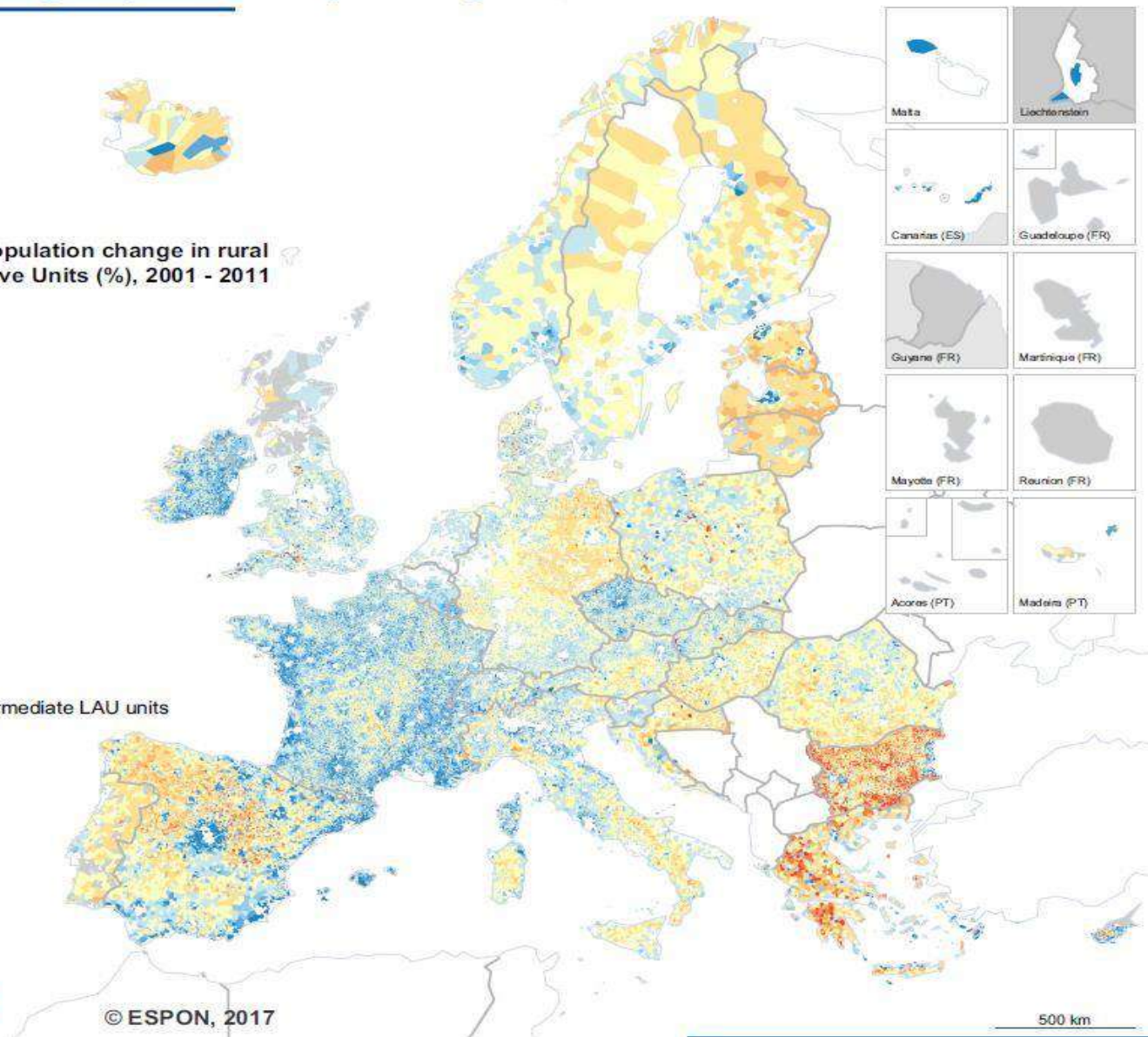

urban or intermediate LAU units

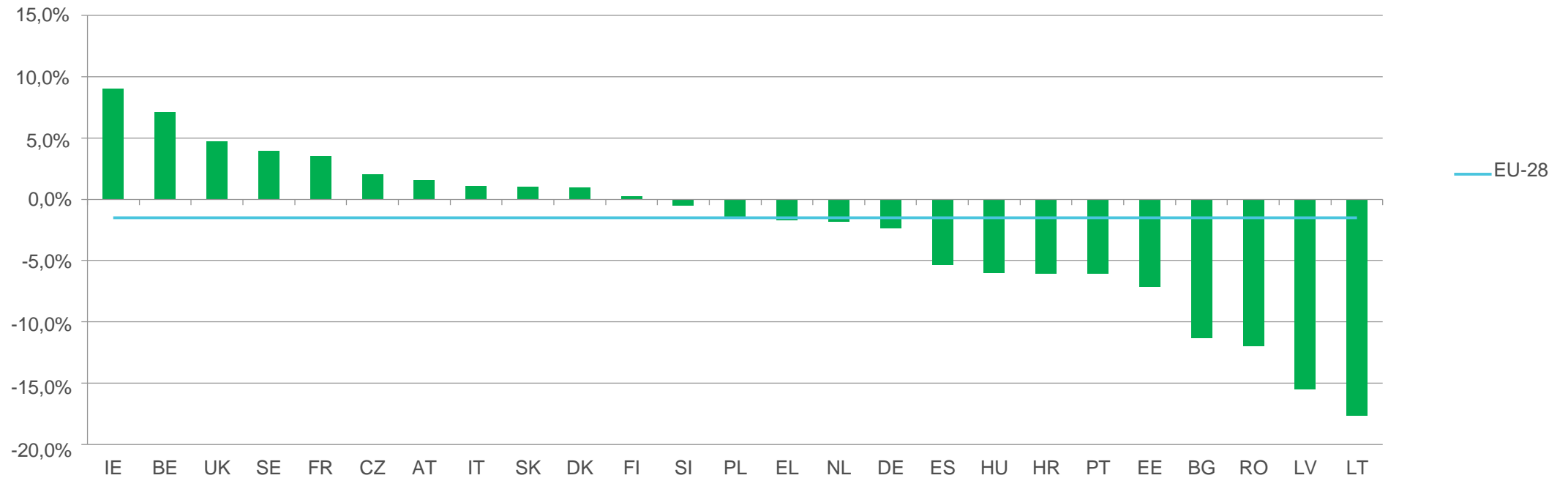
■ no data

Notes

- Data for LT, PT, SI
correspond to LAU1

% promjene u ruralnoj populaciji EU (2007-2017)

Izvor: DG Agri, Europska Komisija, 2020.

Dugoročna vizija za ruralna područja - *Citat iz priopćenja Europske Komisije – „KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA - JAKA SOCIJALNA EUROPA ZA PRAVEDNU TRANZICIJU”*, Brux. 14.01.2020., COM (2020)

- *Starenje nije jedini demografski izazov. Novi obrasci kućanstava poput većeg broja jednočlanih kućanstava, preseljenja u gradove koje vodi do depopulacije ruralnih područja, odljeva mozgova ili čak migracijskih tokova pridonose promjeni demografskog okruženja u EU-u. **Kako bi utvrdila trenutačno stanje, Komisija će predstaviti izvješće o učinku demografskih promjena u prvom tromjesečju 2020.** Nakon toga će u četvrtom tromjesečju 2020. uslijediti Zelena knjiga o starenju kako bi se pokrenula rasprava o dugoročnim učincima starenja, posebno o skrbi i mirovinama, te o načinima poticanja aktivnog starenja. **Uvažavajući činjenicu da zelena, digitalna i demografska tranzicija utječe na različite ljude na različite načine, nakon izvješća o demografiji uslijedit će dugoročna vizija za ruralna područja 2021.** Cilj te dugoročne vizije bit će **potpora ruralnim područjima u rješavanju njihovih posebnih problema, od starenja i depopulacije do povezanosti, rizika od siromaštva i ograničenog pristupa uslugama, socijalnoj zaštiti i zdravstvenoj skrbi.***

„Ljudima je stalo do budućnosti djece i društva te do pravednosti i ravnopravnosti u svakom smislu te riječi.” (Predsjednica EK, Ursula von der Leyen)

Link na komunikaciju EK - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52020DC0014>

Financijski okvir za RRF i Kohezijsku politiku RH 2021.-2027.

- U okviru Next Generation EU - Omotnica Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) raspodijeljena je na (cijene iz 2018):
 - bespovratna sredstva u iznosu 312,5 milijardi eura
 - zajmovi u iznosu 360 milijardi eura
- bespovratnih sredstava iz RRF dio za RH je 5,95 milijardi eura :
 - 70% za 2021.-2022. = 4,32 mlrd eura
 - 30% za 2023. = 1,63 mlrd eura
- Iz RRF za RH je maksimalno predviđeno 3,4 milijardi eura zajmova
- U Višegodišnjem financijskom okviru - Oko 9 mlrd eura za Kohezijsku politiku odnosno za Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Kohezijski fond (KF), Europski socijalni fond plus (ESF+) te Fond za pravednu tranziciju (FPT); za ZPP/PRR (ERDF) oko 4,5 mlrd. Eura
- *Stopa nacionalnog sufinanciranja zadržana je na 15%, a nepromijenjeno je ostalo i razdoblje korištenja, odnosno i dalje stoji N+3.*

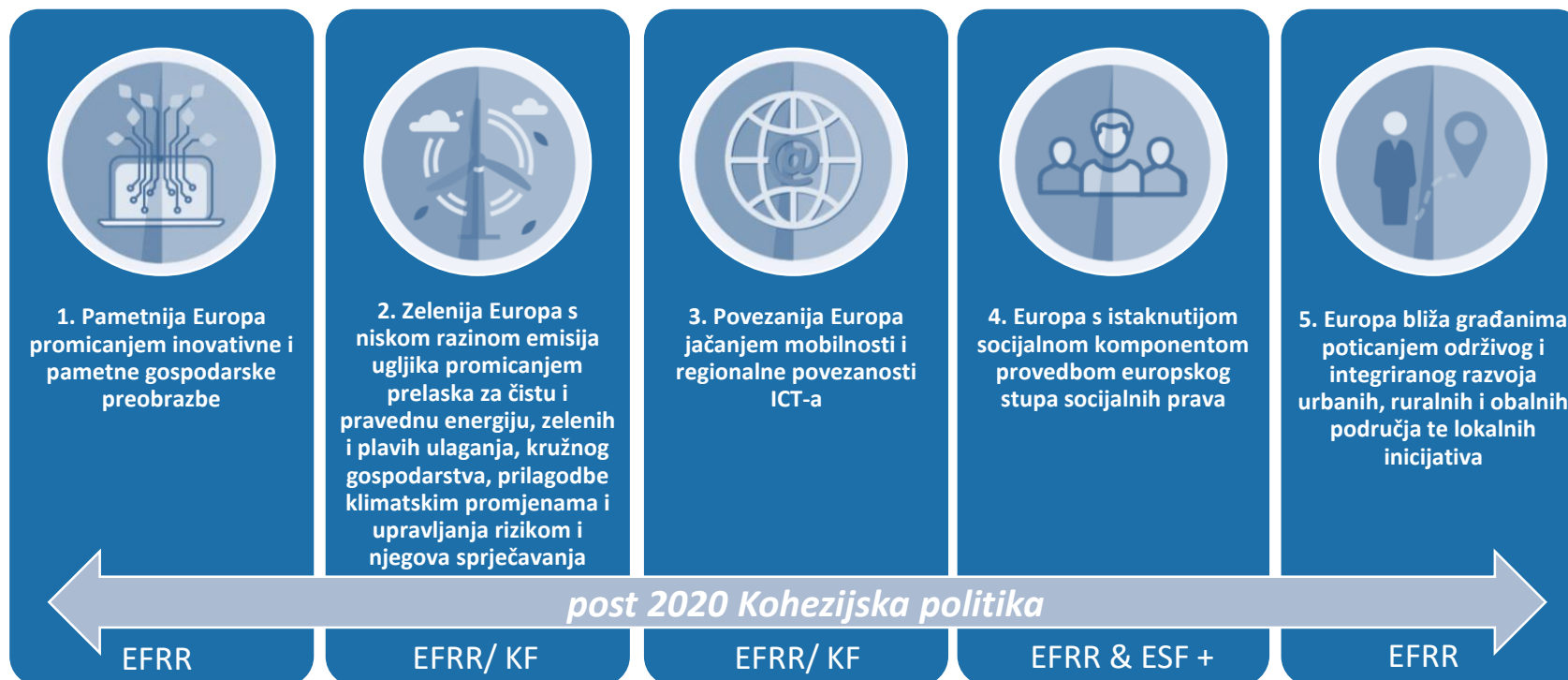
Politike EU-a pod Uredbom o zajedničkim pravilima (CPR) u programskom razdoblju 2021. – 2027.

EFRR (<i>ERDF</i>)	Europski fond za regionalni razvoj
KF (<i>CF</i>)	Kohezijski fond
ESF+ (<i>ESF+</i>)	Europski socijalni fond plus
FPT (<i>JTF</i>)	Fond za pravednu tranziciju
EFPR (<i>EMFF</i>)	Europski fond za pomorstvo i ribarstvo
FAMI (<i>AMF</i>)	Fond za azil i migracije
FUS (<i>ISF</i>)	Fond za unutarnju sigurnost
BMVI (<i>BMVI</i>)	Instrument za upravljanje granicama i vizama

*Podijeljeno upravljanje prikladno
za dugoročno strateško planiranje*

5 EU ciljeva kao strateški okvir za provedbu Kohezijske politike u programskom razdoblju 2021. – 2027.

9 milijardi eura (u tekućim cijenama)

Fond	Tekuće cijene EUR
EFRR	5.356.000.000
ESF+	1.983.000.000
KF	1.547.000.000
FPT*	170.000.000
CEF	364.000.000
ETS	184.000.000
Ukupno	9.604.000.000

*FPT matching iznos (1,5-3x FPT VFO alokacije)	
iz EFRR i ESFplus-a	109.500.000

Integrirani teritorijalni program – ITP (EFRR, KF, FPT i ESF+)

- **Pametnija Europa**

- konkurentne regije (S3)
- digitalna administracija

- **Zelenija Europa**

- energetska učinkovitost i OIE
- pametne energetske mreže
- održivo upravljanje vodama
- kružna ekonomija

- **Povezanija Europa**

- digitalna infrastruktura
- održiva multimodalna urbana mobilnost

- **Europa istaknutije socijalne komponente**

- infrastruktura u području zapošljavanja, socijalnog uključivanja i zdravstva
- promicanje zapošljivosti, usklađivanje tržišta rada i vještina, poboljšanje radnog okruženja
- promicanje uključivo, strukovnog i life long obrazovanja
- uključivanje marginaliziranih skupina, promicanje kvalitetnih socijalnih usluga (uklj. zdravstvo)
- zbrinjavanje materijalne deprivacije

- **Europa bliža građanima**

- Integrirani razvoj u području okoliša, kulturne baštine i sigurnosti u urbanim područjima
- Lokalni razvoj

Tehnička pomoć

- U trenutnom financijskom razdoblju ne postoji program koji ciljano rješava specifične probleme na lokalnoj i regionalnoj razini te se zbog navedenog uz nacionalni operativni program (NOP) predlaže pripremanje i integriranog teritorijalnog programa (ITP)
- Integrira razvojne prioritete općina, gradova, županija, zajednicu više županija ili funkcionalnih regija s pripadajućim nacionalnim prioritetima, pritom uzimajući u obzir njihove specifičnosti
- U ITP-u će se programirati zasebni prioriteti za svaku od NUTS 2 regije kao i njima pripadajuća sredstva
- u ITP-u uvelike biti zastupljeni alati integriranog teritorijalnog razvoja kao što su (i) integrirana teritorijalna ulaganja (ITU) ili (ii) drugi teritorijalni alati kojima se pruža potpora inicijativama države članice za ulaganja programirana za EFRR u okviru cilja politike 5 „Europa bliža građanima“
- Ulaganja npr. idu u smjeru nadležnosti JLPRS razine npr. domovi zdravlja, domovi za starije i nemoćne osobe, školske dvorane, lokalne, ceste u Zagrebu
- Projekti se biraju na temelju spremnosti za provedbu

Cilj politike 5 – Europa bliža građanima

Teritorijalni instrumenti

- CP 5 može se provodi putem slijedećih teritorijalnih instrumenata:

1. Integriranih teritorijalnih ulaganja
2. Lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (provedba putem Lokalnih akcijskih grupa (LAG))
3. Teritorijalnih alata koje je osmislila sama država članica

Glavni preduvjet: postojanje definiranih teritorija i teritorijalnih strategija!

- CP 5 daje dobru osnovu za definiranje učinkovitog Policy mixa u okviru teritorijalnih strategija za funkcionalne teritorije
- mogu se odabrati sva područja ulaganja iz svih CP 1-4 (intervencijski kodovi)

Mogući oblici teritorijalnih ulaganja u Republici Hrvatskoj – u razmatranju

ITU (Ciljevi 1-5) → **Održivi urbani razvoj (min 6% EFRR-a!) – 14 gradova**
→ Provedba drugih teritorijalnih strategija – otoci, pametne regije

Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (Ciljevi 1-5) → Lokalni razvoj (sub-regionalna razina) – **RURALNA POLITIKA (CLLLD)**

Teritorijalni alat koji je osmislila sama država članica (Cilj 5) → Mali ITU-i za potpomognuta i brdsko planinska područja, otoci

Integrirane teritorijalne strategije, neovisno jesu li postavljene na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, obilježene su više tematskim i više sektorskim pristupom što znači da je kroz EU fondove moguće financirati širok raspon intervencija predviđenih EU regulatornim strateškim okvirom.

ZAJEDNIČKI CILJEVI ZPP-A

Povećanje
konkuretnosti

Rebalans snage
u lancu hrane

Aktivnosti vezane uz
klimatske promjene

Osiguranje
održivog
prihoda

9 specifičnih
ciljeva
ZPP-a

Održivo
upravljanje
resursima

3 Opća cilja:

- Pticati otporan poljoprivredni sektor
- Poticati zaštitu okoliša i djelovanja klime
- Ojačati socio-ekonomsku strukturu ruralnih područja

Zaštita kvalitete
hrane i zdravlja

Očuvanje
krajolika i
biološke
raznolikosti

Multidisciplinarno:

- Znanje i inovacije
- Održivi razvoj
- Pojednostavljenje

Živa ruralna područja

Potpora
generacijskoj obnovi

LEADER/CLLD – alat lokalnog integralnog razvoja (min. 5% PRR 2021.-2027.)

- LEADER je i dalje **važan i relevantan dio buduće Zajedničke poljoprivredne politike za potporu inovacijama i društveno-gospodarskom razvoju u ruralnim područjima**
- Očuvani su **povoljni uvjeti za daljnji razvoj LEADER-a i poštivanje njegovih osnovnih značajki (načela)**
- Novi model ZPP-a zemljama članicama omogućuje bolju prilagodbu sustava isporuka LEADER-a **sukladno nacionalnim uvjetima: važno je pojednostavljenje provedbe!**
- **Uključivanje razvojnih dionika u kreiranje LRS – obavezno!**
- Potrebno je **dalje podupirati priču o uspjehu LEADER-a jačajući dodanu vrijednost ovog pristupa - pokazati opipljive rezultate i doprinose strateškim razvojnim prioritetima EU**
- Sve vrste potpore u okviru CLLD-a mogu se programirati u okviru cilja Suradnja
- **Zahtjev za ispunjenje min. 2 partnera na razini partnerstva za projektno financiranje putem provedbe LRS**
- Projekti se mogu podržati **tijekom 7 + 2 razdoblja**
- **Strategije bi trebale biti multisektorske i jasno zasnovane na defniranim potrebama područja (lokalnih zajednica u okviru obuhvata)**

Zaključci na EU razini – depopulacija ruralnih područja

Glavni uzroci

- *Nedostatak kvalitetnih radnih mjesta*
- *Nedostatak osnovnih usluga – zdravstvo, obrazovanje, širokopojasni Internet, javni transport, kulturna događanja, usluge za osobe s posebnim potrebama: invalide, starije, djecu; manjine*
- *Povećani troškovi po stanovniku za osnovne usluge u ruralnim područjima*
- *Izoliranost, nedostupnost*
- *Manji ugled života u ruralnim područjima – živjeti na selu smatra se neuspjehom*
- *Općenito – degradacija ruralnih područja (s time i kvalitete okoliša) – u odnosu na koncentraciju u urbanim područjima*

Što učiniti – ključne poruke zamljama članicama

- **Djelujte odmah!** S približavanjem novog programskog razdoblja 2021. - 2027., pravo je vrijeme da **države članice razviju strateške pristupe rješavanju problema depopulacije** u ruralnim područjima i pomognu osigurati da mogu poslužiti kao alat za **koordinaciju različitih instrumenata financiranja EU-a (prije svega: EAFRD, ERDF, ESF)**.
- **EU fondovi samo su dopunski alati** koji bi se trebali **upotrijebiti kao dopuna nacionalnim resursima** u rješavanju ključnih pokretača depopulacije u selima i u radu na suzbijanju ovog trenda.
- Bilo koji **strateški pristup** usmjeren na **poboljšanje kvalitete života u ruralnim zajednicama** trebao bi se **odnositi na ljude i oslanjati se na lokalne aktere**, uključujući civilno društvo u proces donošenja odluka, vodeći računa da se **rješavaju potrebe lokalnih zajednica i da intervencije odgovaraju teritoriju**

***Zahvaljujemo na pažnji i
zajednički djelujemo za opstojnost života na
rauralnim područjima RH - riznici nacionalnog
identiteta!***

LAG Una & LEADER mreža Hrvatske